

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 6 marca 2009 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji i przebiegu aplikacji sędziowskiej oraz aplikacji prokuratorskiej.

Krajowa Rada Sądownictwa zgłasza następujące uwagi do projektu rozporządzenia.

Podstawą do wydania rozporządzenia jest art. 52 pkt. 2, nie zaś jak wskazano w projekcie art. 52 ust. 2.

Zakres przedmiotowy rozporządzenia nie jest zgodny z delegacją zawartą w art. 52 pkt. 2 ustawy. Rozporządzenie powinno regulować organizację, warunki i tryb odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej oraz warunki odbywania w trakcie aplikacji sędziowskiej stażu na stanowiskach asystenta sędziego i referendarza sądowego. Należy rozważyć potrzebę ewentualnie odrębnej regulacji dotyczącej aplikacji sędziowskiej oraz aplikacji prokuratorskiej z uwagi na odmienną przebiegu obu tych aplikacji, wynikającą z ustawy. Aplikacja sędziowska trwa bowiem 54 miesiące i obejmuje obowiązkowy dwuletni staż, zaś aplikacja prokuratorska trwa 30 miesięcy, po czym jej absolwent może ubiegać się o mianowanie na stanowisko asesora prokuratury.

Dyspozycja § 3 ust. 1 jest niezgodna z ustawą, gdyż jak wynika z art. 10 ust. 1 pkt. 3 program aplikacji jest uchwalany przez Radę Programową, nie zaś przez nią jedynie opiniony.

Propozycja brzmienia ust. 2 § 3 wymaga modyfikacji o tyle, że aplikanci powinni otrzymać program aplikacji znacznie wcześniej, tak aby mieli możliwość przygotowania się do niej, w szczególności do pierwszego zjazdu, który nie ma jedynie charakteru organizacyjnego, a ma wymiar merytoryczny i ma trwać dwa tygodnie. Wydaje się, że optymalnym terminem zapoznania aplikantów z programem jest termin co najmniej miesiąca przed rozpoczęciem aplikacji.

Wyjaśnienia wymaga znaczenie pojęcia „cykl” poprzez wskazanie definicji w § 2 rozporządzenia; nie jest bowiem jasne czy cyklem jest tylko zjazd w Szkole tzn. zajęcia stacjonarne bez praktyki, czy też cyklem jest zjazd i praktyka łącznie. Nie jest także jasne pojęcie bloku przedmiotowo – tematycznego. Używane w rozporządzeniu pojęcia wymagają uporządkowania terminologicznego.

W § 4 ust. 3 krąg wykładowców w zakresie „innych specjalistów” został ograniczony do dziedzin prawa i nauk pokrewnych, objętych programem aplikacji. W programie aplikacji przewiduje się nie tylko zajęcia z wymienionych dziedzin, ale także np. z psychologii, wobec czego należy raczej użyć zwrotu „specjalistów z dziedzin prawa i innych nauk objętych programem aplikacji”

Nie ma podstaw do tego, aby uznaniu Dyrektora Szkoły pozostawiać ocenę czy choroba aplikanta uniemożliwia mu przystąpienie do sprawdzianu w wyznaczonym terminie, gdyż Dyrektor Szkoły nie ma kwalifikacji do formułowania takiej oceny. Jeżeli choroba potwierdzona jest zaświadczeniem lekarskim, to kwestia skorzystania ze zwolnienia, z którego aplikant chce skorzystać, nie może podlegać dalszej ocenie przez Dyrektora Szkoły poprzez np. uznanie, że rodzaj choroby nie uzasadnia nie przystąpienia do sprawdzianu.

Zastrzeżenia budzi także systematyka projektu. Regulacje zawarte w ust. 5, 8, 9 paragrafu 4 dotyczą sprawdzianu powinny zatem być połączone. W składzie komisji przeprowadzającej sprawdzian powinni być uwzględnieni wykładowcy, którzy prowadzili zajęcia z danej tematyki.

Program aplikacji sędziowskiej przewiduje 20 zjazdów odbywających się w siedzibie Szkoły w Warszawie, przy czym jeden zjazd obejmuje zagadnienia ustrojowo – konstytucyjne oraz zagadnienia łączne dla bloku karnego i cywilnego z zakresu metodyki pracy sędziego oraz sześć zjazdów w bloku karnym i trzynaście zjazdów w bloku cywilnym, z uwzględnieniem prawa gospodarczego, pracy i ubezpieczeń społecznych. Biorąc pod uwagę konstrukcję przygotowanego programu przewiduje się przeprowadzenie 19 sprawdzianów w ramach każdego zjazdu z wyjątkiem pierwszego. W związku z powyższym procedura przygotowania sprawdzianów, jak też ich przeprowadzanie, przedstawiona w projekcie, wydaje się być zbyt skomplikowana. Sprawdzian powinien być przygotowany, przeprowadzony i oceniony przez zespół złożony z wykładowców prowadzących zajęcia z danej tematyki. Z projektu nie wynika kto ma dokonać oceny sprawdzianów. Paragraf 4 ust. 8 dotyczy opracowania sprawdzianu, ust. 9 przewiduje jego przeprowadzenie. Brak regulacji dotyczącej podmiotu oceniającego sprawdziany. Skoro bowiem projekt przewiduje, że sprawdzian opracowuje zespół, przeprowadza komisja, to należałoby wskazać kto dokonuje oceny.

Brak jednoznacznego wskazania czy dodatkowe zajęcia z języka obcego mają charakter fakultatywny czy obowiązkowy. Zbędne jest rozbitcie § 5 na dwa ustępy, wystarczy sprecyzować zawarte w ust. 1 stwierdzenie, że zajęcia z języka obcego obejmują doskonalenie znajomości języka obcego w zakresie języka prawniczego. Stwierdzenie zawarte w ust. 2, że zajęcia z języka obcego mają za zadanie doskonalenie przez aplikantów znajomości języka obcego, wydaje się zbędne jako oczywiste.

Paragraf 6 jest zbędnym powtórzeniem regulacji zawartej w ustawie w art. 49. W odniesieniu do trybu wyznaczania patronów Minister Sprawiedliwości powinien wydać odrębne rozporządzenie na podstawie delegacji zawartej w art. 49 ust. 2 określające szczegółowy tryb wyznaczania patronów. Omawiany projekt tej materii nie reguluje. Powyższe dotyczy też § 7 ust. 1 i 2.

Poza powyższymi uwagami wskazać należy, że projekt nie wyczerpuje delegacji zawartej w art. 52 pkt 2, gdyż m.in. nie określa szczegółowych warunków odbywania w trakcie aplikacji sędziowskiej stażu. Staż jest rozwiązaniem zupełnie nowatorskim, budzącym poważne wątpliwości co do zgodności z normami prawa pracy, wymaga zatem szczegółowego jasnego uregulowania trybu. Niezależnie od powyższego podnieść należy, że ustawa w zakresie konstrukcji stażu wymaga nowelizacji.